

Minne

Holland Baroque Bastarda Trio

MINNE

Bastarda Trio

1 Gaude (after Gaudeamus omnes in die festo Agathae) 4. 30

Judith Steenbrink (1977)

2 Introduction (inspired by Hadewijch, 13th century) 2. 48

3 Orewoet (inspired by Hadewijch) 4. 21

Bastarda Trio

4 Nigra sum (after Giovanni Pierluigi da Palestrina, 1525-1594) 4. 09

Judith Steenbrink

5 Spiritus sanctus (after Hildegard von Bingen, 1098-1179) 3. 33

Heinrich Isaac (ca. 1450-1517)

6 Te laudant (arr. Judith Steenbrink) 4. 24

Gregorian Chant

7 Media vita (arr. Judith Steenbrink) 8. 34

Melchior Franck (ca. 1579-1639)

8 Er küsse mich (arr. Judith Steenbrink) 3. 27

Judith Steenbrink

9 Minne (inspired by Hadewijch) 6. 01

Total playing time: 44. 47

Musicians

Bastarda Trio

Clarinet

Paweł Szamburski

Contrabass Clarinet

Michał Górczyński

Cello

Tomasz Pokrzywiński

Holland Baroque

Violin

Judith Steenbrink

Katarina Aleksić

Giorgos Samoilis

Chloe Prendergast

Andrej Kapor

Emma Williams

Anna Jane Lester

Joseph Tan

Kirsti Apajalahti

Organ, accordeon, harp and harmonium

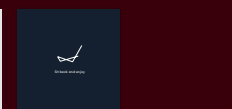
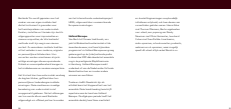
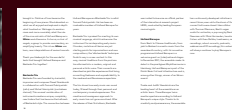
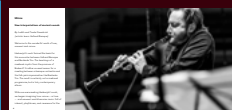
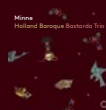
Tineke Steenbrink

Voice

Marie van Luijk

Minne is a joint collaboration between Holland Baroque and Bastarda Trio.

These pieces are a result of the creative process by all musicians.

Minne

New interpretations of ancient sounds

By Judith and Tineke Steenbrink
(artistic team Holland Baroque)

Welcome to the wonderful world of love, orewoet and *minne*.

Hadewijch's work formed the basis for this encounter between Holland Baroque and Bastarda Trio. The teachings of a medieval mystic from the province of Brabant? A rather unusual reason for a meeting between a baroque orchestra and the folk-jazz-improvisation-like Bastarda Trio. The result is certainly not a medieval programme, but a truly contemporary album.

While we were reading Hadewijch's work, we began imagining how *minne* — or love — and orewoet would become music. Full of interest, playfulness, and reverence for the

medieval texts, we set to work. In addition to Hadewijch's oeuvre, we used the work of predecessor and kindred spirit Hildegard von Bingen, Gregorian chants and Renaissance repertoire with corresponding themes. The fact that Hadewijch lived long before our music, the baroque, and the improvised music of the Bastarda Trio, was not an obstacle in any way. Hadewijch as a mysterious spiritual leader and the religious movement of the thirteenth century as a whole were the inspiration for **Minne**. The starting point for creating this enigmatic world through sound.

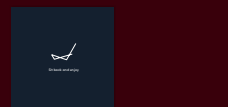
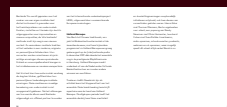
Hadewijch

Hardly anything is known about Hadewijch, the Brabant mystic, poet and writer. The only thing we have is her work, which doesn't reveal much about the author's life. Hadewijch wrote her oeuvre in a South-Brabant variant of Middle Dutch. Her visions, poems and songs came about in the second half of the thirteenth and the first half of the

fourteenth century. She probably came from a well-to-do family and lived as a beguine in Brabant. Hadewijch is known as the first female poet and mystic writer in the history of Dutch literature. With her poetic talent and her sharp religious sensitivity, she must have been an exceptional woman. Hadewijch is a passionate and uncompromising poet, her poetry is complex, sensitive and ingenious. In her poetic love songs, she writes about love and despair, miserable desolation and the longing for union.

Minne

In Hadewijch's texts the word *minne* occurs often. There were moments where we could grasp the meaning of that word, only to completely lose track again immediately after. What does Hadewijch mean? *Minne* has so many shapes in her work, so much depth. How richly it encompasses the many forms of love. It inspired us to translate *minne* musically in many ways.

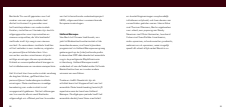
Orewoet

Orewoet is a forgotten word in Dutch. Hadewijch used it to express desire, the longing for love. It is described as a glow, heat, fervour, and above all a spiritual glow of ecstasy. Woet indicates a strong restlessness and a burning desire. According to Hadewijch expert Jozef van Mierlo (1878–1958), it has to do with a strong, passionate desire for love. It is not the result of ecstasy, but a 'weeping urge to love'. In her dissertation on Hadewijch (1934), Marie Helene van der Zeyde uses a much broader and more open explanation of Hadewijch's desire. She does not necessarily want to define the meaning of Hadewijch through a Christian lens. Central to her is not the love for God, but the great desire itself. The longing of great souls to break out of the confines of the 'small self', to merge into 'something bigger'. This desire remains unfulfillable for her. Desire is therefore not a first phase to be overcome. Desire is existential, inherent in man.

Process

Holland Baroque met Paweł Szamburski (clarinet) and Michał Górczyński (contrabass clarinet) in Warsaw. Tomasz Pokrzywiński (cello) we have known already for years as our regular cellist. We drank coffee on a deck in front of a wooden house: the rehearsal room of Bastarda Trio. A short conversation ensued about the weather, the journey and the cherries on the trees in the garden of the music studio. We then spoke about what we had read in Hadewijch's texts and how that had inspired us to create a programme of new sounds. After barely ten minutes we started playing together. We were guided by our imagination of the meaning of Hadewijch's texts.

No music by Hadewijch has survived, if it was ever written down even. We do know her lyrics, so these lyrics as well as her ideas and the sounds of her words were the inspiration for this programme. We improvised based on the material we

brought in. Patches of lines became the beginning of new pieces. We elaborated on what we all enjoyed and explored in depth what touched us. We began to envision more and more concretely what the role of the nine violinists of Holland Baroque in **Minne** would become. A chorus, a choir of angels, a group to provide commentary, an amplifying beauty. This is how **Minne** was born, new interpretations of ancient sounds.

Thank you Hadewijch for the wonderful texts that brought Holland Baroque and Bastarda Trio together!

Bastarda Trio

Bastarda Trio was founded by clarinetist, improviser and composer Paweł Szamburski in collaboration with Tomasz Pokrzywiński (cello) and Michał Górczyński (contrabass clarinet). This unusual combination of instruments creates a unique, completely new timbre that has become the hallmark of Bastarda's style. The connection between

Holland Baroque and Bastarda Trio is cellist Tomasz Pokrzywiński. He has been an invaluable member of Holland Baroque for years.

Bastarda Trio is praised for creating its own musical language, which has become the instrument for reinterpreting early music. Chorales, motets and litanies are just starting points for improvisations and new compositions; the 'alla bastarda' technique finds its way in a new context. In this way, musical traditions from the past are transformed into a modern, original and personal artistic voice. Their concerts are described as jazz-like experiences that bring an exciting freshness and unpredictability to the medieval and Renaissance repertoire.

The trio shows how early music can sound today, filtered through their personal and contemporary musical experiences. This creative and courageous approach to early music has not gone unnoticed. After the release of their first album, Bastarda

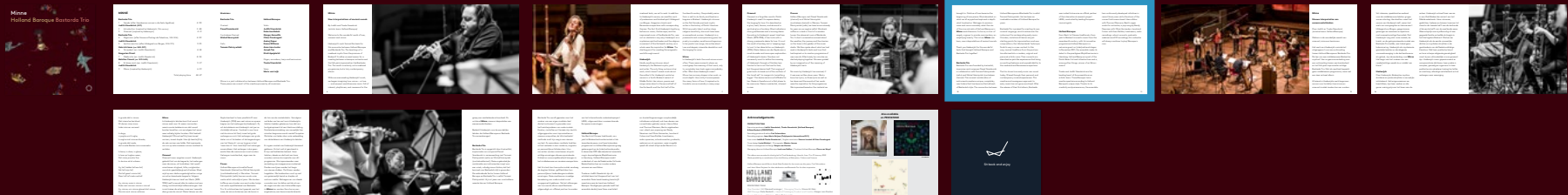
was invited to become an official partner of the international research project HERA, conducted by leading European musicologists.

Holland Baroque

From Bach to Chinese traditionals, from jazz to Brabant monastic music from the seventeenth century; with its innovative programmes Holland Baroque is a welcome guest on (inter)national stages. In December 2021, the ensemble made its debut in the prestigious Elbphilharmonie in Hamburg. Holland Baroque is part of the Dutch Basic Cultural Infrastructure and is, among other things, winner of an Edison award.

Tineke and Judith Steenbrink are the beating heart of the ensemble as an artistic team. These Baroque twins rewrite repertoire according to Holland Baroque's unique style. Thanks to its creativity and perseverance, the ensemble

has continuously developed initiatives in recent times, even while the doors of the concert halls were closed. Hanns Eisler with Thomas Oliemans, Bach's organ works for orchestra, a pop song by Randy Newman with Olivia Vermeulen, Leonhard Cohen with Sven Ratzke, livestreams, radio recordings, school concerts, podcasts, webinars and CD recordings; this orchestra will always continue to play! Baroque is now.

Minne

Nieuwe interpretaties van eeuwenoude klanken

*Door Judith en Tineke Steenbrink
(artistiek team Holland Baroque)*

Welkom in de wonderlijke wereld van
orewoet, minne en beminnen.

Het werk van Hadewijch vormde het
uitgangspunt voor een ontmoeting
tussen Holland Baroque en Bastarda Trio.
De leer van een middeleeuwse Brabantse
mystica? Een ongewone aanleiding voor
een ontmoeting tussen een barokorkest
en het folk-jazz-improvisatie-achtige
Bastarda Trio. Met als resultaat bepaald
geen middeleeuws programma, maar wel
een zeer actueel album.

Al lezend in Hadewijchs werk begonnen
we ons voor te stellen hoe minne en
orewoet muziek zouden kunnen worden.

13

Vol interesse, speelsheid en eerbied voor de middeleeuwse teksten gingen we aan de slag. Handvatten naast het oeuvre van Hadewijch zelf, waren het werk van voorgangster en zielsverwant Hildegard von Bingen, gregoriaanse gezangen en renaissance repertoire met overeenkomstige thematiek. Dat Hadewijch lang vóór onze muziek, de barok, en de geïmproviseerde muziek van Bastarda Trio leefde, was totaal geen belemmering. Hadewijch als mysterieuze geestelijk leidster en de religieuze vrouwenbeweging in de dertiende eeuw als geheel, zijn de aanleiding voor **Minne**. Het begin van het creëren van een raadselachtige wereld door middel van klank.”

Hadewijch

Over Hadewijch, Brabantse mystica, dichteres en prozaschrijfster is nauwelijks iets bekend. Het enige waarover we beschikken, zijn haar werken en die geven weinig prijs van het leven van de

auteur. Hadewijch schreef haar oeuvre in een Zuid-Brabantse variant van het Middelnederlands. Haar visioenen, gedichten, liederen en brieven kwamen tot stand in de tweede helft van de dertiende of de eerste helft van de veertiende eeuw. Waarschijnlijk was zij afkomstig uit een gegoede familie en leefde als beginnend in het Hertogdom Brabant. We kennen Hadewijch als de eerste vrouwelijke dichtster en mystieke schrijfster in de geschiedenis van de Nederlandstalige literatuur. Met haar poëtische talent en haar scherpe religieuze gevoeligheid moet zij een uitzonderlijke vrouw geweest zijn. Hadewijch is een gepassioneerd en compromisloze dichtster, haar poëzie is complex, gevoelig en ingenieus. In haar poëtische minneliederen bezingt ze liefde en wanhoop, ellendige verlatenheid en het verlangen naar vereniging.

Naam	Instrument	Positie
Hadewijch	Clarinet	1
Hadewijch	Double Bass	2
Hadewijch	Saxophone	3

Naam	Instrument	Positie
Hadewijch	Clarinet	1
Hadewijch	Double Bass	2
Hadewijch	Saxophone	3

Ic groete dat ic minne
Met miere herten bloet.
Mi dorren mine sinne
Inder minnen oerwoet.

Ic doge,
ic poghe omt hoghe,
Ic soghe met minnen bloede;
Ic groete dat soete,
dat moete Boeten mine orewoede.

Ic beve, ic cleve, ic gheve,
Ic leve op hoghen waen,
Dat mine pine die fine
In de sine sal al onhaen.

Ay, lief, hebbic lief een lief,
Sidi lief mijn lief,
Die lief gavet omme lief,
Daer lief lief mede verhief.

Ay, minne, ware ic minne
Ende met minnen minne u minne!
Ay, minne, om minne ghevet dat minne
Die minne al minne volkinne.

Minne

In Hadewijchs teksten komt het woord minne vaak voor. Er waren momenten waarin we de betekenis van dat woord konden bevatten, om vervolgens het spoor weer volledig bijster te raken. Wat bedoelt Hadewijch? Minne heeft bij haar zoveel vormen, zoveel diepte. Hoe rijk beschrijft zij de vele vormen van liefde. Dat inspireerde ons om op vele manieren minne muzikaal te vertalen.

Orewoet

Orewoet is een vergeten woord. Hadewijch gebruikt het om de begeerte, het verlangen naar de minne, uit te drukken. Het wordt omschreven als gloed, hitte, vurigheid en vooral als geestelijke gloed of extase. Woet wijst op een sterke ongedurigheid en vurige onrust en brandende begeerte. Volgens Hadewijch-kenner Jozef van Mierlo (1878–1958) heeft orewoet alles te maken met een stevig, hartstochtelijk liefdesverlangen. Het is niet zozeer de extase, maar een 'weevolle drang naar de minne'. Marie Helene van der

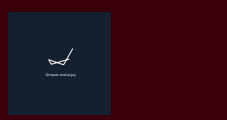
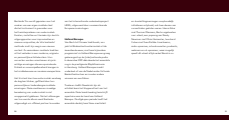
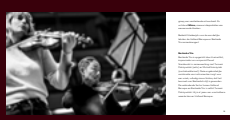
Zeyde hanteert in haar proefschrift over Hadewijch (1934) een veel ruimer en opener begrip van het verlangen bij Hadewijch. Zij wil de betekenis van Hadewijch niet per se christelijk inkleuren. Centraal is voor haar niet de minne tot God, maar het grote verlangen *an sich*. Het verlangen van grote zielen om uit te breken uit de begrenzingen van het 'kleine ik', om op te gaan in het 'meer dan ik'. Voor haar blijft het verlangen onvervulbaar. Het verlangen is dus geen eerste fase die overwonnen moet worden. Verlangen is existentieel, eigen aan de mens.

Proces

Holland Baroque ontmoette Paweł Szamburski (klarinet) en Michał Górczyński (contrabasklarinet) in Warschau. Tomasz Pokrzywiński (cello) kennen we als onze vaste cellist natuurlijk al jaren. We dronken koffie op een vlonder voor een houten huisje: het vaste repetitielokaal van Bastarda Trio. Er ontstond een kort gesprek over het weer, de reis en de kersen aan de boom in

de tuin van de muziekstudio. Vervolgens vertelden we hen wat we in Hadewijchs teksten hadden gelezen en hoe dat ons had geïnspireerd tot een klankvoorstelling. Na deze kennismaking van nauwelijks tien minuten begonnen we als vanzelf te spelen. We lieten ons leiden door onze verbeelding van de betekenis van Hadewijchs teksten.

Er is geen muziek van Hadewijch bewaard gebleven. Als het ooit al genoteerd is. Er zijn wel lieder teksten bekend. Haar teksten, ideeën en de klank van haar woorden vormen de inspiratie voor dit programma. We improviseerden naar aanleiding van meegenomen materiaal. Flarden van lijnen werden het begin van nieuwe stukken. Partituren werden losgelaten. We borduurden voort op wat ons gezamenlijk beviel en diepten uit wat ons raakte. We begonnen ons steeds concreter voor te stellen wat de rol van de negen violisten van Holland Baroque in **Minne** zou worden. Een chorus, een engelenkoor, een becommentariërende

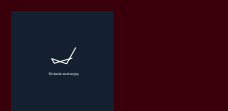

groep, een versterkende schoonheid. Zo ontstond **Minne**, nieuwe interpretaties van eeuwenoude klanken.

Bedankt Hadewijch voor de wonderlijke teksten die Holland Baroque en Bastarda Trio samenbrengen!

Bastarda Trio

Bastarda Trio is opgericht door klarinettist, improvisator en componist Paweł Szamburski in samenwerking met Tomasz Pokrzywiński (cello) en Michał Górczyński (contrabasklarinet). Deze ongebruikelijke combinatie van instrumenten zorgt voor een uniek, volledig nieuw timbre, dat het kenmerk van Bastarda's stijl is geworden. De verbindende factor tussen Holland Baroque en Bastarda Trio is cellist Tomasz Pokrzywiński. Hij is al jaren van onschatbare waarde binnen Holland Baroque.

Bastarda Trio wordt geprezen voor het creëren van een eigen muzikale taal die het instrument is geworden voor het herinterpreteren van oude muziek. Korallen, motetten en litanieën zijn slechts uitgangspunten voor improvisaties en nieuwe composities; de 'alla bastarda' methode vindt zijn weg in een nieuwe context. Zo veranderen muzikale tradities uit het verleden in een moderne, originele en persoonlijke artistieke stem. Hun concerten worden omschreven als jazz-achtige ervaringen die een opwindende frisheid en onvoorspelbaarheid brengen in het middeleeuwse en renaissance-repertoire.

Het trio laat zien hoe oude muziek vandaag de dag kan klinken, gefilterd door hun persoonlijke en hedendaagse muzikale ervaringen. Deze creatieve en moedige benadering van oude muziek is niet onopgemerkt gebleven. Na het uitbrengen van hun eerste album werd Bastarda uitgenodigd om officieel partner te worden

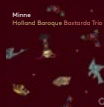
van het internationale onderzoeksproject HERA, uitgevoerd door vooraanstaande Europese musicologen.

Holland Baroque

Van Bach tot Chinese traditionals, van jazz tot Brabantse kloostermuziek uit de zeventiende eeuw; met haar bijzondere programma's is Holland Baroque een graag geziene gast op de (inter)nationale podia. In december 2021 debuteerde het ensemble nog in de prestigieuze Elbphilharmonie in Hamburg. Holland Baroque maakt onderdeel uit van de Nederlandse Culturele Basisinfrastructuur en is onder andere winnaar van een Edison.

Tineke en Judith Steenbrink zijn als artistiek team het kloppend hart van het ensemble. Deze baroktweeling herschrijft repertoire naar de hand van Holland Baroque. De afgelopen periode heeft het ensemble dankzij haar frisse creativiteit

en doorzettingsvermogen onophoudelijk initiatieven ontplooid, ook toen deuren van concertzalen gesloten waren. Hanns Eisler met Thomas Oliemans, Bachs orgelwerken voor orkest, een popsong van Randy Newman met Olivia Vermeulen, Leonhard Cohen met Sven Ratzke. Livestreams, radio-opnamen, schoolconcerten, podcasts, webinars en cd-opnamen; waar mogelijk speelt dit orkest altijd verder! Barok is nu.

Acknowledgements

PRODUCTION TEAM

Executive producers **Judith Steenbrink**, **Tineke Steenbrink** (Holland Baroque)

& **Kate Rockett** (PENTATONE)

Recording producer & editor **Carl Schuurbiers**

Recording engineer **Jean-Marie Geijssen** (Polyhymnia International B.V.)

Liner notes **Judith & Tineke Steenbrink** | English translation **Simone Lensink & Chloe Prendergast**

Cover design **Lucia Ghielmi** | Photography **Wouter Jansen**

Product management & Design **Kasper van Kooten**

Managing director Holland Baroque **Luuk van Geffen** | Producer Holland Baroque **Clara van Meyel**

This album was recorded in the big hall of TivoliVredenburg, Utrecht, from 11 to 13 January 2022.

Made possible by a contribution from the Ministry of Education, Culture and Science.

Holland Baroque would like to thank Kate Rockett for her trust over the years, Carl Schuurbiers and Jean-Marie Geijssen for their dedication and Bastarda Trio for their inspiration.

HOLLAND BAROQUE

PENTATONE TEAM

Vice President A&R **Renaud Loranger** | Managing Director **Simon M. Eder**

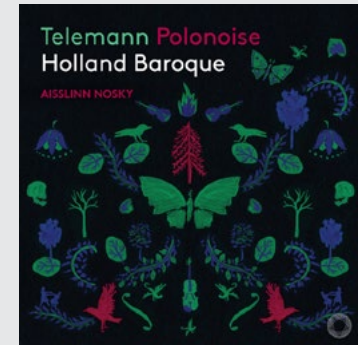
A&R Manager **Kate Rockett** | Head of Catalogue, Product and Curation **Kasper van Kooten**

Head of Marketing, PR & Sales **Silvia Pietrosanti**

Also available
on PENTATONE

PTC5186895

PTC5186878

PTC5186800

Sit back and enjoy

